

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

Rodič a autorita: Výchova a respekt vůči rodičům

Autor práce: Monika Šťastná
Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika volného času

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorka této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování

Nesmírně bych chtěla poděkovat PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D., za její velmi cenné rady, připomínky a návrhy, bez kterých bych se jistě neobešla.

Hlavně chci poděkovat své rodině a přátelům, že tu pro mne byli. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří vyplnili dotazník, a i těm, kteří se podíleli na jeho sdílení.

Obsah

Úvod.....	5
1 Autorita.....	7
1.1 Vymezení autority jako pojmu	7
1.2 Typy autorit	8
1.3 Autorita rodiče	9
2 Výchovné styly rodičů.....	13
2.1 Výchovné styly v rodinách	13
2.2 Výchovné prostředky	15
2.3 Odměna	15
2.4 Trest.....	16
3 Výzkumné šetření	19
3.1 Metodologie výzkumného šetření a jeho cíl	19
3.2 Charakteristika výzkumného vzorku	20
3.3 Etické principy a průběh sběru dat.....	21
3.4 Vyhodnocení výzkumného šetření	21
3.4.1 Výsledky výzkumného šetření	21
3.5 Zhodnocení výzkumného šetření	33
Závěr.....	35
Seznam tabulek	37
Seznam grafů.....	38
Bibliografie.....	39
Přílohy	40
Abstrakt	43
Abstract	44

Úvod

Má bakalářská práce se zabývá tématem *Rodič a autorita: výchova a respekt vůči rodičům*. V dnešní době mi přijde, že je velká otázka, jestli vůbec rodiče mají dostatečnou autoritu a jakým způsobem si ji získávají. Jde o to, že je možné, že v rodině spíše vládne dítě než rodič a vše je podle něj. V rodině už mizí i pojem výchova. Výchovu každý chápe jinak a předpokládá, že ta jeho výchova je správná a podle určitých pravidel. Ztrácí se vzájemný vztah mezi rodiči, a už vůbec nemluvě o vztahu mezi rodiči a dětmi. Doba je sice uspěchaná, ale měl by být základ v rodině. Rodina představuje základ bezpečí a lásky pro dítě, kde jinde by se mělo dítě cítit spokojeně? Domnívám se, že je důležité věnovat tomuto tématu určitou pozornost a přicházet na to, jak se to mění a jak přispívat ke kvalitnějšímu prostředí.

Cílem práce je porozumět slovu autorita v rodině, kdy se snažím přijít na to, jak to má fungovat a jaká z autorit je ta správná. Dalším cílem je porozumět lépe výchově v rodině. Druhy výchovy jsou různé a je důležité je správně používat, abychom dítěti spíše neublížovali. Také je potřeba alespoň nějaké druhy výchovy znát, od čehož se pak může odvíjet, jaká kombinace je pro jedince nejlepší možná s ohledem na jeho osobní rozvoj.

Práce je rozdělena na 3 kapitoly, které zahrnují další podkapitoly. První dvě se zabývají teoretickými poznatky, které vycházejí z odborné literatury v této problematice. Třetí kapitola je tvořena z praktické části, kdy se jedná o výzkumné šetření kvantitativní metodou.

Teoretická část definuje pojmy autorita, autorita u rodiče, výchovné styly. První kapitola se zabývá autoritou obecně, zde se nachází vymezení samotného pojmu autorita, načež jsou uvedeny typy autorit. Právě autoritě rodiče je věnována samotná podkapitola. Druhá kapitola se zaměřuje na výchovu rodiče. Popisuje výchovné styly v rodině, které se nejvíce používají a mají své pojmenování. Poslední část druhé kapitoly je zakončena používanými prostředky výchovy v rodině. Mezi nejčastějšími prostředky lze nalézt odměnu a trest, které používá většina rodičů.

Praktická část této práce se soustředí na výzkumné šetření. Zde bylo zvoleno dotazníkové šetření, metoda kvantitativního výzkumu. Část studie obsahuje popis metodologie výzkumného šetření a jeho cílů, charakteristiku použitého výzkumného vzorku, zdůraznění etických principů a průběh sběru dat. Dále pak zahrnuje vyhodnocení výsledků výzkumného vzorku a interpretaci těchto výsledků. Výsledky jsou shrnuty v tabulkách a grafech, kde se pod nimi nachází samotné vyhodnocení otázky. Výzkumné šetření je omezeno věkovou kategorií, která začíná od 18 let. Nachází se zde otázky týkající

se tématu autority u obou rodičů (těch, kteří je vychovali), respektu k nim a čeho si váží na svých rodičích (těch, kdo je vychovali).

V bakalářské práci se na konci nachází seznamy použité literatury, příloh, ve které je zařazen samotný dotazník.

1 Autorita

V úvodní kapitole se chci zabývat autoritou obecně, ukázat pojem autority a její druhy, na které se pak odkazuji i ve svém dotazníku. Pod pojmem autorita si totiž každý vybaví něco jiného a většina z nás i dokáže říci, koho za autoritu považuje, ale co doopravdy autorita znamená, chci ukázat právě v této části své práce.

Pokud zadáme do jakéhokoliv vyhledávače pojem autorita, objeví se spousta slov, na jejichž základě bychom to měli pochopit, jako úcta, určitá moc, rozhodující vliv. Slovo autorita pochází z latinského slovesa *augere*, to znamená podpořit, posílit, uplatnit. Tato slova jsou všechna pozitivní a podporující. Můžeme říci, že člověk, který je pro nás autoritou, nám dodává pocit jistoty, kdy následujeme jeho rozhodnutí a očekáváme jeho rady a postoje. Jde tedy o nějaký úkaz, se kterým se v běžném životě setkáváme.

1.1 Vymezení autority jako pojmu

Začněme tím, že pojem autorita není snadno vykládán, jak už uvádí ⁽¹⁾, jde o několik typů a způsobů, jak samotnou autoritu definovat. Mluvíme o autoritě pravé, osobní, rodičovské, profesní, oprávněné, úřední či vladařské i řadě dalších typů autority.

Snažíme se autoritu využít pouze jako možnost nebo pomoc ke své moci. Autorita je pro všechno, co je tedy, schopnost pomáhat, dát možnost a nechat růst otevřeností a citlivostí růstu, co přinese ovoce. Proč se lidé a lidské společnosti snaží pochopit pojem autorita? Tak často se při svém jednání a rozhodování nechávají vést názory a postoji určitých lidí. Také se říká, že „mají autoritu“ nebo „jsou autoritou“. Člověk je bytost společenská a ve svém životě spoléhá velmi často na spolupráci s jinými lidmi nebo skupinami lidí, což je pro jedince velice důležité. Člověk autoritativní je dobře vybaven například schopností mluvit. Je to pro něho i pro skupinu velmi důležité, aby mohl jednat v souladu s ostatními, a často bývá zapotřebí učinit rozhodnutí rychle. Samotná autorita a smysluplná výchova jsou stále více nepostradatelné jak ve škole, tak v rodině. Nesplnění účelu podkopává hodnotu, stabilitu a základní funkce tohoto režimu. ⁽²⁾

1 Srov. VALIŠOVÁ, A. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*, s. 17.

2 Srov. VALIŠOVÁ, A. *Autorita ve výchově: vzestup, pád nebo pomalý návrat*.

Zde si představíme několik tvrzení o autoritě. Podle Vališové „autorita je svou podstatou antropologická konstanta, která spoluutváří i pravidla skupinového života, organizační řád skupiny, spolu podmiňuje její biologické přežití, rozvoj jedince i předávání zkušeností z generace na generaci, je také garantem pozitivních hodnotových struktur, významným předpokladem rozvoje lidských potencií a základem fungování společnosti v tom nejširším slova smyslu“.⁽³⁾

Můžeme také povědět, že „v nejobecnějším slova smyslu lze autoritu vymezit jako významnou formu uskutečňování moci, která je založena na více i méně obecném uznání oprávněnosti, legitimacy, vlivu určité osobnosti, instituce nebo skupiny“.⁽⁴⁾

Pokud se na to podíváme z Matějčkovy pohledu, uvidíme autoritu jako „vzájemný vztah, v němž jeden (zpravidla ten zralejší a vyspělejší – a vůbec nemusí být tělesně silnější nebo bohatší nebo mocnější) poskytuje druhému ochranu, oporu, vedení, při němž ten druhý (a vůbec nemusí být slabší, chudý i bezmocný) tuto ochranu, oporu a vedení přijímá, a nabyvá tak pocitu životní jistoty“.⁽⁵⁾

Závěrem by se k tomu, co je vlastně autorita, dalo říci, že je to v podstatě moc nebo vliv, jež si někdo nebo něco v našich očích udržuje. Samotná autorita proto pak působí podle toho, kdo ji má a jak ji používá. Někdy se stane, že autorita je rozdána podle role/po-
stojí, kterou/který dotyčný zaujímá. Autoritou ale může disponovat i jedinec se znalostmi, zkušenostmi, charismatem. Je také důležité si uvědomit, že autorita může být někdy nechtěná nebo neoceněná, jindy naopak velmi žádaná či cíleně budovaná. Je třeba si uvědomit, že bez ní by mohlo být mnoho věcí mnohem složitějších a chaotičtějších. Nicméně je také důležité, aby ten, kdo disponuje autoritou, nezneužíval svou moc a aby byl schopen využít ji ku prospěchu všech zúčastněných stran. Vzhledem k tomu všemu lze říci, že je to složitý koncept, který každý přijímá po svém.

1.2 Typy autorit

Všichni žijeme ve světě lidí, ať už jsou to naši nejbližší, nebo cizí. Tím pádem bychom si měli uvědomit, že nás ovlivňuje všechno kolem nás, někoho méně, někoho více, to už je individuální. K prvkům ovlivňování patří i krajina, země, ve které žijeme, i to, co se děje u nás nebo jinde ve světě. Díky tomu zjišťujeme, jaká autorita nás ovládá, ale musíme ji nejprve správně rozpoznat, jestli je pro nás správná, nebo špatná, což se dozvíme, pokud známe typy autorit.

3 Srov. VALIŠOVÁ, A. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*, s. 18.

4 VALIŠOVÁ, A. *Autorita ve výchově: vzestup, pád nebo pomalý návrat*, s. 14.

5 MATEJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Jak a proč nás děti trápí*, s. 40.

Není jednoduché určit typy autorit, jelikož je třeba dávat pozor na kritéria, která musejí být brána v potaz.

Pokud na to budeme nahlížet z pohledu Vališové, můžeme typy autority rozlišit na:

- **přirozenou** – to, co jedinec dostal v genetické výbavě při narození, může vyplývat z temperamentu nebo znalosti své profese,
- **získanou** – podepisují se na ní výchova, snaha a vzdělání, které si jedinec osvojí během života, čerpá z přirozené autority,
- **osobní** – čerpá z charakteristik významných v sociálních vztazích,
- **funkční** – jedná se o získanou autoritu, díky očekávaně dobře splněným pracovním úkolům v daném postavení,
- **formální** – jde o autoritu vyplývající z funkce v hierarchii organizace, bez ohledu na daného jedince a jeho kvality,
- **neformální** – vyplývá z profesních a lidských dovedností jedince, který má na ostatní přirozený vliv a je jejich vzorem,
- **morální** – lze ji získat poctivým jednáním jak k sobě, tak k jiným lidem.⁽⁶⁾

1.3 Autorita rodiče

O autoritě se dá mluvit v různých souvislostech. Zde se spíše zaměříme na autoritu výchovnou v rodině, přičemž i ta má své specifické rysy. Převaha toho, kdo je nadřazený, vychází z jeho zralosti a schopností, nikoli z použití násilí nebo potlačení osobnosti podřízeného.⁽⁷⁾

Samotná rodičovská autorita pramení z toho, že otec i matka pečují o dítě, že mu dávají pocit bezpečí a jistoty a zajišťují mu domov.⁽⁸⁾

V dnešní době se rodiče snaží znovuobnovovat pojem autorita. Rodiče se snaží být svým potomkům přirozenou autoritou, a to právě proto, že jsou děti na nich závislé. Jde především o jejich lásku, kterou dítěti dávají, spolu se zkušenostmi a začleněním do společnosti.⁽⁹⁾

Rodič nezíská rodičovskou autoritu narozením dítěte, ale je potřeba se ji naučit získat od dětí. V tomto okamžiku se často stává, že si jeden z rodičů uvědomí, že ji nemá, a ten druhý ano. Sami to poté vzdají a nesnaží se ji jakkoliv získat. Pokud by ale chtěli a snažili se, zvládnou se ji naučit.⁽¹⁰⁾

6 Srov. VALIŠOVÁ, A. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*, s. 42.

7 Srov. MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*, s. 309.

8 Srov. VALIŠOVÁ, A. *Autorita ve výchově: vzestup, pád nebo pomalý návrat*, s. 75.

9 Srov. VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a BUREŠ, M. *Pedagogika pro učitele*, s. 247.

10 Srov. PRCHAL, J. *Výchováváme děti*, s. 84.

V rodině jsou rodiče hlavní a první autoritou svého dítěte. Každý rodič si přeje, aby ho dítě poslouchalo, jenže k tomu je potřeba používat spíše vysvětlování nežli křik. Když dítě poslechne, je vhodné ho ze začátku pochválit. Hned na počátku, v prvních měsících se už musejí stanovit alespoň nějaké hranice, protože jinak je kolem dítěte vše chaotické a nepředvídatelné, proto se poté snaží vše kontrolovat a řídit, když je starší. Je potřeba mu dokázat a říci, že velí dospělí, a dítě časem pocítí úlevu, že nemusí rozhodovat. Bude to chtít slyšet častěji, aby si to začalo uvědomovat.⁽¹¹⁾

Rodiče by se na výchově měli shodnout, což znamená, že to, co jeden dovolí, neměl by druhý zakázat, aby samotné dítě z toho nemělo matoucí dojem. Dítě totiž pak nedokáže pochopit, kterého rodiče má poslechnout. V této chvíli se může stát, že samotné dítě nebude už tolik poslouchat a bude to na něj mít negativní vliv. Proto je základním požadavkem na rodiče se nejdříve někde o samotě domluvit či vysvětlit si rozdílnost názorů, a poté působit jednotně.⁽¹²⁾

Každé dítě je jedinečné, na to se nesmí při výchově zapomínat, proto vychovávat dítě neznamena na něj působit autoritářsky a modelovat ho podle sebe, ale nechat jeho osobnost rozvíjet podle něj. Podstatné je, že svoboda a autorita nejsou v dnešní době protiklady, ovšem spolu souvisí. Autorita se pouze mění a je chápána v jiných souvislostech. Samotná autorita se neztrácí ani ve vztahu dospělých k dětem, jen se trochu přeměňuje a vyvíjí.⁽¹³⁾

Někteří rodiče samotnou autoritu ničí svou snahou být s dětmi spíše na kamarádské bázi, nebo zase naopak se snaží být tak přísní, že to samotné dítě nechápe. Rodiče mají u dítěte přirozenou autoritu a je škoda, že ji dokážou zničit tím, že s dítětem netráví dostatek času, případně vůbec žádný čas. Autorita rodiče ve vztahu k dítěti je ovlivněna mnoha faktory, jako jsou věk, zkušenosti, schopnost řešit situace a být pro dítě oporou. Průběhu druhého roku začínají děti projevovat nezávislost a často se snaží vzepřít rodičovské autoritě tím, že se staví do opozice nebo vyjadřují své vlastní zájmy. Nicméně tímto vzpíráním si neberou rodiče jako autority, pouze se snaží prosadit svou vůli a objevovat svou vlastní identitu. Se staršími dětmi přibývají konflikty čím dál častěji a být rodičovskou autoritou bývá mnohem náročnější. Rodič by se tehdy měl trochu stáhnout a ponechat dítěti volnost i možnost samostatného rozhodování, samozřejmě s ohledem na věk dítěte. Pokud se to povede, je rodič dostatečně odměněn poslušností dítěte i v jeho pubertálním období.⁽¹⁴⁾

11 Srov. PURVIS, KARYN B, a kol. *Dítě v nové rodině*, s. 84.

12 Srov. PRCHAL, J. *Výchováváme děti*, s. 89.

13 Srov. VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a BUREŠ, M. *Pedagogika pro učitele*, s. 449.

14 Srov. MERTIN, V. *Ze zkušeností dětského psychologa*, s. 127.

Matějček⁽¹⁵⁾ říká, že pocit jistoty je jednou ze základních potřeb dítěte. Život bez jakékoliv opory někoho jiného by nebyl zcela svobodný, ale plný nejistot a strachu z toho, co bude dělat a jak. Dítě by se muselo rozhodovat samo. Muselo by samo přijít na to, v čem dělá chyby a jak je napravit, nevědělo by, jak čelit nebezpečí, a nemělo by se kam schoulit v čase tísně. Pro menší děti je přirozenou autoritou každý dospělý, ale i ono ji rozděluje na vynucenou a přirozenou, za níž stojí citový vztah. Dítě navštěvující školu rozeznává autoritu podle toho, co kdo umí. Pro starší děti jsou autoritou už i jejich spolužáci, kteří předvedou něco zajímavého, co dítě samo neumí.

Rodičovská autorita je klíčovým prvkem, který odráží kvalitu rodičovství. Je možné ji získat, posílit, ale i ztratit. Tato autorita je křehká a rodiče by měli neustále pracovat na jejím upevnění. Často se stává, že rodiče svou autoritu oslabí nebo ztratí v důsledku rozvodu, což dítě připraví o jistotu, kterou si budovalo. Je tedy důležité, aby rodiče v těchto situacích pracovali na obnově důvěry a pevnosti své autority, aby dítě mělo stabilní a podpůrné prostředí pro svůj vývoj.⁽¹⁶⁾

Rodiče se obávají, že u svých dětí autoritu ztratí dříve, než ji doopravdy ztrácejí, a děje se tak pouze proto, že se dítě vyvíjí a posouvá ve svém životě dál. To si většina rodičů neuvědomuje, což je škoda i pro ně samotné.⁽¹⁷⁾

„Autorita je zastoupena ve všech životních situacích, určuje a ovlivňuje vztahy mezi lidmi v rodině, v partnerských vztazích, ve škole, na pracovišti, i v rámci volnočasových aktivit“.⁽¹⁸⁾

Na závěr této celé kapitoly bych chtěla dodat, že samozřejmě každá rodina a každý rodič jsou jiní, stejně jako děti jsou svými jedinci. Podle toho, jak rodiče tráví čas s dětmi, se potom odvozuje i jejich vztah a samotná autorita mezi nimi. Je jasné, že každý vychovává trochu jinak a podle sebe, záleží zde na mnoha aspektech, jakož i na výchově samotných rodičů jejich rodiči. Každý rodič se proto snaží pro své děti či dítě udělat jen to nejlepší, co je v jeho silách, až zapomeneme, že nesmí své dítě do všeho „tlačit“. Nejčastěji se stává, že začne dítě vychovávat podle svých rodičů, přestože si kdysi říkal, že to tak dělat rozhodně nebude, a o autoritu u svých dětí přijde úplně. Někdy se stane, že ani dítě nepochopí, že nějakou autoritu pro něj rodič vytváří, a v tom okamžiku se z rodiče stane jen kolemjdoucí v životě dítěte. Pro děti jsou prvními autoritami právě rodiče a jejich blízcí. Jestliže rodiče postupují správně, pak si svou autoritu nejen udrží, ale i upevní. Správný postup zahrnuje několik klíčových prvků, mimo jiné že věnuje dítěti dostatek času a pozornosti, naslouchá mu a respektuje jeho názory i pocity.

15 Srov. MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*, s. 309.

16 Srov. PRCHAL, J. *Výchováváme děti*, s. 90.

17 Srov. MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*, s. 308.

18 VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. a BUREŠ, M. *Pedagogika pro učitele*, s. 451.

Dále je důležité uznat, kdy má dítě pravdu, a pochválit ho za jeho úspěchy. Rodiče by se měli zajímat o to, co dítě trápí, nebo naopak těší, a být ochotni mu poskytnout podporu a pomoc. Je také důležité, aby rodiče ukázali, že plní své povinnosti a dodržují své sliby. Celkově je klíčové budovat pevný vztah založený na respektu, důvěře a lásce mezi rodiči a dětmi.

2 Výchovné styly rodičů

Náš rodinný kontext má rozhodující vliv na to, jak se chováme a jaké postoje zaujímáme k ostatním lidem. Děti přebírají a osvojují si vzorce chování, které vidí doma. V předškolním věku, kdy se formuje osobnost jedince, tráví děti většinu času právě doma. Poměr doby strávené s rodinou a mimo domov, například v mateřské škole, je průměrně 5:3. Proto má způsob výchovy rodičů rozhodující vliv na sociální vývoj dítěte.

2.1 Výchovné styly v rodinách

Děti se hned ze začátku učí vztahu ke světu, životu, a hlavně k sobě samým na bázi toho, co vidí a v čem žijí. Nejdůležitější je, co prožívají, ale samozřejmě záleží na tom, co slyší a vidí, proto je důležité vyvážené prostředí v rodině. Mělo by být dynamické a zároveň stabilní, aby bylo pevné. Potřebuje mít nějaké hranice, které mu dávají pocit bezpečí a zároveň mu nabízejí možnost zkoušet nové podněty. Dítě požaduje jak podněty, o kterých už ví a o něž se může pevně opřít, tak také potřebuje nové stimuly. Prostor musí být svobodné, bezpečné a živé. Nesmí se zapomínat na to, že i ve svobodném prostředí se nacházejí určité hranice, které jsou důležité pro emoce a jejich způsob bezpečného zpracování. Takové prostředí je základem pro dítě s vyváženým vývojem. Pokud se dítě nachází v prostředí, kde se vyskytují určité extrémny, může to mít nezanedbatelný dopad na jeho psychiku. Dítě se s tím může vyrovnávat i celý život. Stejně jako nadměrně uzavřené a rigidní prostředí brání vyváženému rozvoji, i extrémně liberální přístup může též znemožňovat harmonický pokrok.⁽¹⁹⁾

Grecmanová uvádí dva styly výchovy: autoritativní a liberální. Autoritativní výchova si zakládá na potlačování přirozenosti dítěte, kdy je poté neprůbojně a působí zapškle, možná až agresivně. V liberální výchově jsou děti sebevědomější a mají volnost. Jenže i tato výchova má negativní stránku, a to že děti, které ji zažily, pak mívají problém s plněním povinností a začínají ovládat své rodiče. Aby dítě bylo správně vychováno, je důležité si uvědomovat, že je jedinečnou osobností a je třeba s ním takto i jednat.

Autoři Langmeier a Krejčířová zakládají svou teorii na podstatě výchovy bezděčné a záměrné. Záměrná výchova je taková, kdy odměňujeme, či trestáme dítě za určité chování, čímž cílevědomě řídíme jeho výchovu. Tato výchova se řídí třemi základními styly, a to autoritativním, liberálním a demokratickým.

19 Srov. KARNÍKOVÁ, J. *Informatorium*, [online].

20 Srov. GRECMANOVÁ, H. *Obecná pedagogika II*, s. 13.

Bezděčná výchova spočívá v tom, že dítě má možnost sledovat, jak se lidé kolem něj chovají, především rodiče, a tím se stávají jeho vzorem. Vrátime se ke třem stylům záměrné výchovy. Autoritativní styl je typický tím, že dítě poslechne hned, bez jakýchkoliv diskusí, jde především o absolutní poslušnost. Liberální styl se vyznačuje tím, že dítě je bez jakéhokoli omezování, zdůrazňuje svobodu dítěte. Uplatňují-li rodiče demokratický styl výchovy, kladou si za cíl podporovat neomezený rozvoj osobnosti svého dítěte, avšak s respektem k jeho věku a stupni zralosti. Důraz se klade na to, aby se jakýchkoliv problém řešil společně a hledalo se uspokojivé řešení pro obě strany. Tento přístup je považován za nejvhodnější.⁽²¹⁾

Ovšem Langmeier a Krejčířová mají za to, že je takové členění zastaralé. K tomuto určení se dospělo už ve 30. letech minulého století, žádný ze stylů není ale klasifikován, jelikož determinace byla v experimentálních dětských skupinách a později při dotazování rodičů. Je vhodnější zaměřit se na identifikaci nevhodných stylů výchovy, k čemuž často dochází v poradnách.

- **Výchova rozmazlující:** dítě si může dovolit vše, řídí svoje rodiče.
- **Výchova zavrhuující:** rodiče dítě odmítají, ať už přímo, či nepřímo.
- **Výchova nadměrně ochraňující:** rodiče často omezují své děti ve zkoušení nových věcí a získávání nových dovedností z obav, že by se jim mohlo něco stát, což může vést k tomu, že dítě nezíská potřebné schopnosti pro zvládání rizikových situací.
- **Výchova perfekcionista:** na dítě jsou kladeny vysoké nároky, chce se po něm, aby bylo bezchybné a dokonalé, i když to dítě většinou nezvládá.
- **Výchova nedůsledná:** rodiče nevědí, jestli na dítě nebyli přísní, a tak pak povolí, může se stát, že matky i zatají prohřešek dítěte, aby nebylo potrestáno.
- **Výchova zanedbávající, týrající, zneužívající dítě, deprivující:** dítě je ohroženo na svém vývoji.⁽²²⁾

Rodiče mají klíčový vliv na osobnost dítěte a jeho výchovu. Tím, jak se chovají k sobě navzájem, jakož i způsobem, jakým přistupují k výchově, ovlivňují jeho charakter. Dítě je pod jejich vlivem od samého počátku, přičemž prvních několik let je pro jeho rozvoj kritických. Rodiče by proto měli dát svému dítěti lásku, něhu. To společně s důsledností a trpělivostí má na ně velký dopad. Postupem času se mění výchova i vztah k dítěti, jelikož i samotné dítě dospívá, rodiče se poté přizpůsobují a snaží se měnit i svou výchovu. Způsob výchovy je také ovlivněn faktory, jako jsou národnost, vyznání, místo bydliště a další okolnosti. Tyto faktory také určují, zda se v rodině uplatňují tresty a odměny.

21 Srov. LANGMEIER, J a KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, s. 268.

22 Srov. Tamtéž s. 269.

2.2 Výchovné prostředky

Když se hovoří o výchovných prostředcích, mnohým jako první přijdou na mysl odměny a tresty. Bezpochyby jsou to dva z nejčastěji používaných výchovných nástrojů. Nicméně pokud se výchova omezuje pouze na používání odměn a trestů, dochází k omezení s dalekosáhlými důsledky.

Výchovné prostředky v podobě odměn a trestů nejsou využívány jen rodiči, ale také učiteli a vychovateli. Není tajemství, že dříve byl více jako výchovný prostředek využíván trest, kdy se jednalo o brutální tresty – bití rákoskou, hanlivé oslovování či pověšení obrázku na krk. Pokud se častěji coby výchovný prostředek používá trest, jde o znak toho, že vychovatel nezvládá výchovu a na vychovávaného to může mít špatný vliv. Z čehož vyplývá, že výchova s výchovným prostředkem odměn bývá účinnější.⁽²³⁾

Je samozřejmé, že existuje mnohem více výchovných prostředků, které může vychovatel používat, ale jde také o správnou kombinaci a obměnu podle potřeby. Od útlého věku mohou rodiče formovat vhodné chování u svých dětí a potlačovat nevhodné pomocí správně vyvážených odměn a trestů.⁽²⁴⁾

Odměna i trest se musí používat podle potřeby, a ne je zneužívat. Pokud budeme všechno oddalovat, že se teď právě nehodí dítě odměnit, či potrestat, můžeme tím dítěti spíše ublížit v jeho vývoji. K důsledné výchově je potřeba obou výchovných prostředků, je však důležité je používat i na veřejnosti a nebát se, co na to řekne okolí. Jinak se může stát, že dítě začne všechno vymáhat křikem a slzami.⁽²⁵⁾

2.3 Odměna

Odměny rozřazujeme na dva typy, a to sociální (pochvala, pohlazení, úsměv či umožnění své aktivity...), hmotné (peníze, hračky či sladkosti...). Rodiče, kteří mají doma podle svých názorů zlobivé děti, nechtějí nebo nedokážou najít nic, za co by je mohli pochválit, občas se dokonce stane, že si myslí, že by je mohli uplácet. Jenže u každého dítěte se najde za jeden den nějaká věc, co se mu povede, a bylo by důležité ho za to pochválit, anebo mu něco dát, aby se naučilo s věcmi hospodařit.⁽²⁶⁾

Rodiče zvládají odměňovat děti od útlého věku, a to třeba jen za to, že udělají „paci, paci“, nebo když začínají dělat, jak jsou veliké, a to úsměvem. Tento typ odměny rodiče používají často a dítě se naučí, že když věci zopakuje, dostane další pochvalu. U menších dětí rodiče udělují pochvalu třeba lízátkem nebo dobrým jídlem, ale to se postupem času vytrácí, jelikož starší dítě už o tento typ odměny nemá zájem. Totéž funguje i u hraček.

23 Srov. ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*, s. 314–315.

24 Srov. LANGMEIER, J a KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, s. 264.

25 Srov. HOSKOVCOVÁ, S a SUCHOCHLEBOVÁ RÝNTOVÁ, L. *Výchova*, s. 64.

26 Srov. LANGMEIER, J a KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, s. 264.

Dítěti rodiče poté slibují i odměnu za dobré známky ve škole, kdy se může jednat i o peněžní pochvalu. Avšak taková odměna není vždy nejvhodnější, neboť dítě často neumí s penězi správně hospodařit. Rovněž je třeba dbát na přehnanou štedrost, která může vést k tomu, že dítě ztratí motivaci a stává se nadměrně sebevědomým. Vhodnou odměnou mohou být i společné činnosti s rodiči, jako jsou práce v zahradě, příprava oslavy nebo společný výlet, aniž by to bylo explicitně formulováno jako odměna, avšak dítě takovou činnost vnímá jako odměnu. Může se však jednat i o překvapení, což v takovém případě spíše představuje dar. Je ovšem třeba obezřetnosti ohledně odměn ve formě projevů lásky, které by měly být automatické a pravidelné, nikoli pouze jako reakce na určité činy. Samozřejmě i odměna bývá občas použita nevhodně, a to např. v okamžiku, kdy dítě začne „vyvádět“ v obchodě, jeho rodiče, aby „nebyli za ty zlé“, mu radši nabídnou, že mu něco koupí. Je to sice pro rodiče nepříliš komfortní situace, nicméně je důležité nepolevit, jelikož dítě by si zapamatovalo, že s tímto chováním uspělo, a napříště by toho mohlo zneužívat.⁽²⁷⁾

Z odměn bývají nejúčinnější ty emoční, jako jsou pochvala, úsměv, povzbuzení a podobně. Pokud výchovný systém spočívá pouze v odměňování vychovávaného například penězi a jinými hmotnými benefity, může to mít opačný účinek a oslabit výchovné úsilí. Navíc ne vždy je emoční odměna, například pochvala, přijata vychovávaným pozitivně, zejména pokud má pocit, že je v důsledku pochvaly považován za malé dítě.⁽²⁸⁾

2.4 Trest

Zde si musíme nejprve uvědomit, že každé dítě je jedinečné, proto i trest působí na každé jinak. Existují děti, které trest přijmou a ponaučí se z toho, ale i takové, které jej sice přijmou, ale nesouhlasí s ním a nevědí si s ním rady. Dokonce se může stát, že dítě navzdory trestu začne ještě více zlobit. Nakonec se stává, že dítě ztrácí zájem o cokoli a dostává se do depresí. Je důležité si tedy uvědomit, že ke každému dítěti je třeba přistupovat podle jeho vospělosti, pozice ve skupině nebo podle vztahu k vychovávajícímu. Zde existují dva druhy trestu: psychický a fyzický. Psychickým se rozumí odepření lásky, chladné chování. Fyzický mívá podobu týrání, trestání úderem. Přehnané fyzické trestání pak může u dětí vyvolat nezvladatelnou agresivitu. Děti, které byly podrobeny psychickému trestání, mohou mít sice vyvinuto silné svědomí, ale často za cenu přílišného pocitu viny, nejistoty a úzkosti, někdy dokonce neurotičnosti. Proto je klíčové, aby dítě vědělo, za co a proč je trestáno, aby trest byl odpovídající míře provinění.⁽²⁹⁾

27 Srov. ŘÍČAN, P. *S dětmi chytře a moudře: psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče*, s. 25.

28 Srov. ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*, s. 315.

29 Srov. Tamtéž. 316.

Trestání by mělo být až krajním prostředkem výchovy. Je jisté, že tresty nelze z výchovy vyškrtnout, je však potřeba znát jejich míru i správnou formu. Za trest se počítá i „*tytyty*“ u batolat a „*ne*“ ve starším věku. Ve starším věku se u dětí objevuje hubování, okřiknutí a v tom nejhorším bodě i křik. Dalšími tresty jsou zákazy, omezení volného času, odebrání peněžní podpory. Nejhorším trestem může být i odepření jídla („*jdi spát bez večeře*“, mlčení či fyzické bití). Pro většinu dětí je horší snášet ponižování, nadávky než samotné bití, proto je důležité si tresty uvědomovat a používat ve správné míře. Důležitými faktory jsou, zda dítě má jasno, za co je trestáno, zda má schopnosti ke splnění daného úkolu, za který bylo potrestáno, a zda je trest přiměřený a následuje bezprostředně po přečinu. Rovněž je klíčové, aby rodiče přesně specifikovali, v čem spočívá trest, a aby brali v úvahu individuální charakteristiku dítěte (například někdo může být citlivější na hlasité pokárání než druhý). Důležité je, aby rodiče dávali dítěti najevo, že trest nepřináší radost, ale že je nezbytný za chybu, kterou dítě udělalo. Pokud je citový vztah mezi rodiči a dítětem zdravý, projevení lítosti a stanovení trestu může dítěti ulevit od pocitu viny. Taktéž by měli rodiče umět odpouštět, což neznamená zapomenout či prominout trest. Trest by měli odpustit až za předpokladu, že se rodiče zmýlili. V takovém případě by měli být schopni se omluvit.⁽³⁰⁾

Rodiče by se měli snažit děti netrestat, ale jak tedy dítě vychovávat? Nejeefektivnějším přístupem je využití přirozených následků, což znamená, že dítě, které způsobí škodu nebo nepořádek, musí to samo uklidit. Například jestliže dítě něco poškodí, musí to opravit, nebo když někomu něco ukradne, musí si to poté odpracovat apod. Další možností může být odebrání věci, kterou má dítě rádo, či zákaz věnovat se ve volném čase oblíbené aktivitě. K tomu, abychom použili takovou výchovu, potřebujeme znát, nakolik je dítě zralé. Je důležité si uvědomovat míru trestu.⁽³¹⁾

Jestliže má dítě s rodiči dobrý vztah, trest přijme, nevidí za tím nic špatného a snaží se z toho ponaučit. Tresty jsou pro děti důležité, samozřejmě v určité míře. I dospělí bývají za své chyby trestáni. Z hlediska fyzických trestů, které jsou ve školství zavrhovány, dokonce někde i zakázány, pokud by byly použity správně, je možné, že by plácnutí přes ruku či zadek bylo účinnější než samotný křik a vyhrožování zákazem. Pochopitelně, že použití vařečky či opasku není vhodné. Přirozenější je proto použití ruky, kdy přichází okamžitá reakce a samotné dítě to nemusí ani bolet, ale dítě se cítí zahanbeno a přichází okamžik uvědomování.⁽³²⁾

30 Srov. ŘÍČAN, P. *S dětmi chytře a moudře: psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče*, s. 30.

31 Srov. ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*, s. 317.

32 Srov. ŘÍČAN, P. *S dětmi chytře a moudře: psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče*, s. 37.

Kdybychom si to měli shrnout, tresty i odměny je potřeba udělovat přiměřeně a podle situace. Jde ale především o vývoj samotného dítěte. Tedy podle jeho samotné vyzrállosti se může trestat a odměňovat. Nikde není dokázáno, že je nějaká odměna lepší než druhá, ale za sebe můžu říci, že odměna v podobě objetí, úsměvu a hezkých slov je důležitější a více zapamatovatelná. Co se týká trestů, není špatný fyzický trest rukou přes zadek a ruce než třeba přes obličej. Zase se musí brát v potaz, jak velkou ránu dát a kolik je potřeba. Pokud dítě chodí s modřinami v důsledku potrestání, bavíme se o nepřiměřeném trestu, který není vhodný ani v pořádku.

3 Výzkumné šetření

Praktická část této bakalářské práce byla zpracována na základě kvantitativního dotazníkového šetření, který vyplňovali lidé, kteří si otevřeli odkaz a chtěli odpovídat na otázky týkající se tématu *Autorita rodiče, respekt vůči rodičům*.

V rámci výzkumného šetření se zabývám několika klíčovými oblastmi, které zahrnují stanovení cílů studie, popsání metodologie, charakteristiky výzkumného vzorku, uvědomění si a dodržování etických principů a detailní popis průběhu sběru dat. Nicméně stěžejním prvkem této kapitoly je závěrečné vyhodnocení získaných dat a odpovědi na předem definované výzkumné otázky.

3.1 Metodologie výzkumného šetření a jeho cíl

Pro praktickou část práce bylo zvoleno kvantitativní dotazníkové šetření jako vhodná metodologie. Tato volba byla provedena s ohledem na stanovené cíle výzkumu, které vyžadovaly pokrytí širokého spektra výzkumného vzorku. Dotazník (viz přílohu č. 1) jako klíčový nástroj pro tento typ výzkumu byl vytvořen na základě poznatků z teoretické části práce a sestával z 12 otázek uzavřených a jedné otevřené. Pro respondenty byla u některých uzavřených otázek možnost jiná, která dovolila více se nad danou otázkou zamyslet a podrobněji se rozepsat. V úvodní části byly použity identifikační otázky zaměřené blíže na informace o respondentech vzhledem k anonymitě dotazovaných, což je specifikum kvantitativního výzkumného šetření.⁽³³⁾

„Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně“.⁽³⁴⁾

Cílem výzkumného šetření bylo poukázat, jestli lidé vnímají své rodiče (ty, co je vychovali) stále stejně, jako tomu bylo kdysi. Otázky naváděly respondenty na otázky, které by mě mohly posunout v tom, jestli je představa o rodičích (těch, co je vychovali) stejná, nebo se postupem času změnila. Dotazníkové šetření se zaměřovalo na autoritu a výchovu ze strany jejich rodičů (těch, co je vychovali).

33 Srov. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*.

34 CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*, s. 158.

Hlavní výzkumná otázka:

Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální?

Dílčí výzkumné otázky:

V čem obdivujete své rodiče (ty, co Vás vychovali)?

Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?

3.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek tvořili respondenti od věku 18 až 56 let a více. Tato věková kategorie byla zvolena jednak proto, že až od věku 18+ už většinou lidé přemýšlejí nad tím, být rodiči, či dokonce rodiči už jsou, jednak tak existovala vyšší pravděpodobnost většího možného věkového rozpětí u respondentů, kdy bude dostatečný vzorek.

Dotazník byl respondentům rozeslán elektronickou formou před odkaz. Osloveno bylo celkově 213 lidí, přičemž jich nakonec odpovědělo 131, což znamená 61,5 %. Podle prvních dvou otázek je možné říci, že se dotazníku zúčastnilo 38,2 % (50) žen a 61,8 % (81) mužů. Nejvíce odpovědi pocházelo od respondentů ve věku 18–25 let. Naopak nejméně jich bylo od těch ve věku 56 let a starších, zde byl zastoupen pouze jediný respondent.

Tabulka č. X

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Ženy	50	38,2
Muži	81	61,8
Celkem	131	100

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. XX

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
18–25 let	61	46,6
26–35 let	31	23,7
36–45 let	27	20,6
46–55 let	11	8,4
56 a více	1	0,8
Celkem	131	100

Zdroj: vlastní zpracování

3.3 Etické principy a průběh sběru dat

Jak bylo již zmíněno, dotazníkové šetření bylo anonymní. Respondenti o tomto byli informováni hned v úvodu dotazníku.

Respondentům byl dotazník zaslán prostřednictvím odkazu vytvořeného v aplikaci, tím pádem měli dostatek času na jeho samotné vyplnění.

Šetření samo probíhalo dva měsíce (listopad–prosinec).

3.4 Vyhodnocení výzkumného šetření

Následující část práce se zaměřuje na analýzu jednotlivých odpovědí a dat získaných prostřednictvím dotazníku. V první kapitole prezentuji výsledky pomocí grafů a tabulek vytvořených v Microsoft Excelu a MySurviv. Ve druhé podkapitole jsou výsledky rozvíjeny, tak aby odpovídaly na samotné otázky.

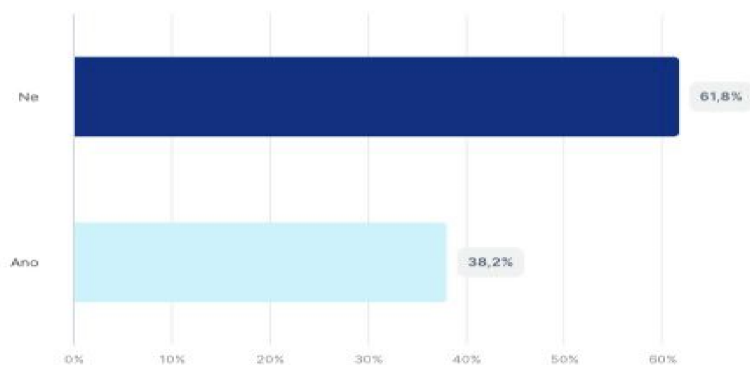
3.4.1 Výsledky výzkumného šetření

Z výsledků výzkumného šetření byly vyjmuty otázky 1.–2., které byly zaměřeny na identifikaci respondenta, což byly pohlaví a věk. Tyto otázky jsou vypracovány v kapitole 4.2 s tabulkami č. X, č. XX. K úplnému vyhodnocení každé otázky byl vytvořen samostatný graf a tabulka, které prezentují buď absolutní, či relativní četnost konkrétních odpovědí. Grafické zpracování výsledků je doplněno komentářem, který shrnuje uvedená data.

3. Máte dítě?

Graf č. 1:

3. Máte dítě?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1

Máte dítě	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Ano	50	38,2
Ne	81	61,8
Celkem	131	100

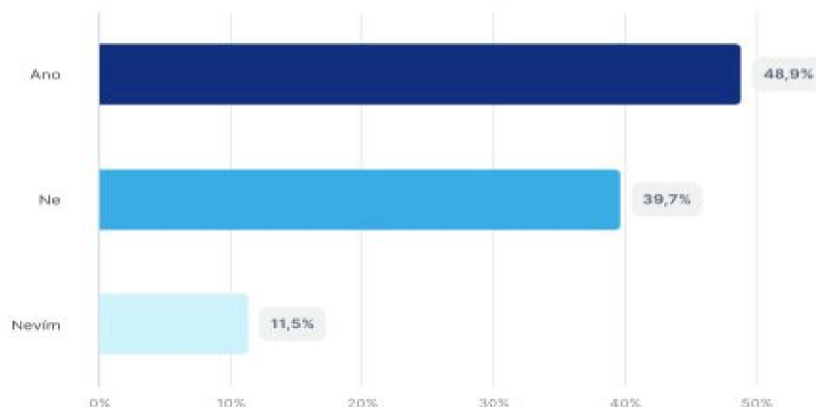
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3 se zabývá tím, jestli respondenti už mají vlastní dítě. Ukazuje se, že většina z nich vlastní dítě nemá, konkrétně 81 respondentů nemá dítě a 50 respondentů má alespoň jedno dítě.

4. Schvalujete tělesné tresty u dětí?

Graf č. 2

4. Schvalujete tělesné tresty u dětí?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2

Tělesné tresty	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Ano	64	48,9
Ne	52	39,7
Nevím	15	11,5
Celkem	131	100

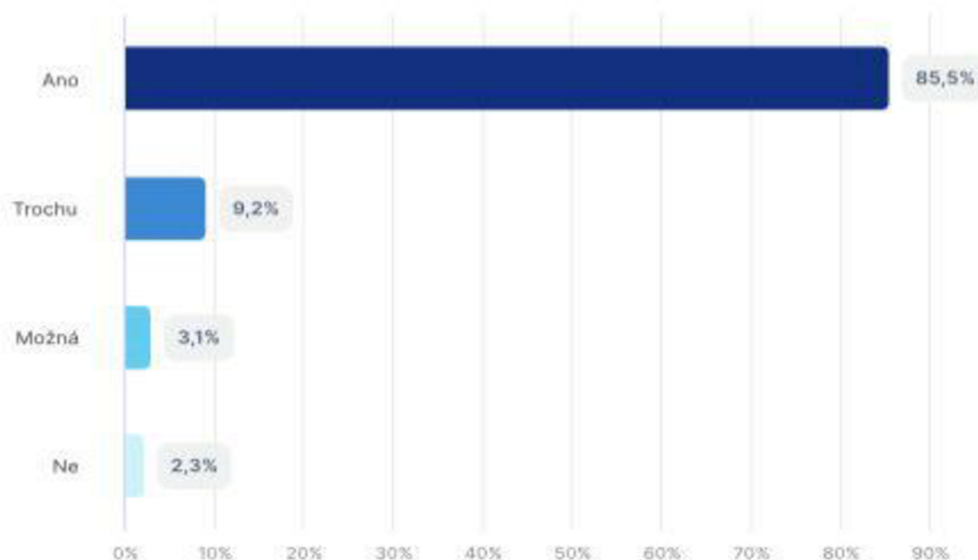
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4 je zaměřena na tělesné tresty a souhlas s jejich zavedením ve výchově. Zde se nabízí i možnost odpovědi „Nevím“ hlavně s ohledem na respondenty, kteří ještě děti nemají. Předpokládám, že nedokážou říci, jestli by tělesný trest někdy nepoužili, aniž by si teď řekli, že rozhodně ne. Z odpovědí vyplývá, že téměř 50 % respondentů schvaluje tělesné tresty ve výchově, ale necelých 40 % tělesné tresty neschvaluje a 11 % ještě nedokáže říci, jestli ano, nebo ne.

5. Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt?

Graf č. 3

5. Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 3

Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Ano	112	85,5
Ne	3	2,3
Trochu	12	9,2
Možná	4	3,1
Celkem	131	100

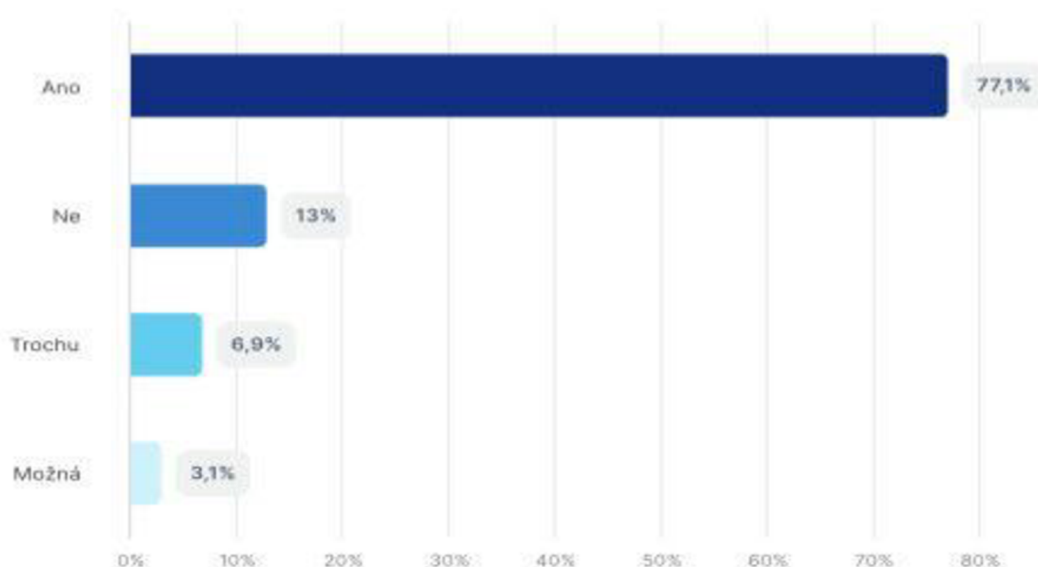
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5 se týká toho, jaký vztah má respondent k matce, lépe řečeno, jestli má ke své matce či k té, která ho vychovala, nějaký respekt. Víím, že si slovo *respekt* každý vysvětluje jinak, ale i tak jsem ráda, že většina respondentů podle svého respekt má, a to přesněji 112 respondentů. Ti, kteří se se nedokázali rozhodnout, jsou čtyři, alespoň nějaká troška respektu je u 12 respondentů. Zbývající tři respekt nemají a nacházejí se ve věkové kategorii 36–45 let.

6. Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt?

Graf č. 4

6. Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 4

Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Ano	101	77,1
Ne	17	13
Trochu	9	6,9
Možná	4	3,1
Celkem	131	100

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6 navazuje na otázku č. 5 s tím, že tentokrát se ptám na respekt k otci či tomu, kdo respondentá vychoval. Zde stále většina, a to 101 respondentů, respekt má, ale je mnohem více respondentů, kteří respekt k otci nemají, a to 17. Ti pocházejí z věkových kategorií 18–25 (šest respondentů) a 36–45 let (11 respondentů). Mezi dotazovanými, kteří k otci či k tomu, kdo je vychoval, nechovají žádný respekt, se vyskytují čtyři ženy, zbytek tvoří muži. Devět respondentů určitý respekt má a čtyři jej možná mají.

7. Jak se projevuje Váš respekt?

Na tuto otázku odpovídali jen ti, kteří nějaký respekt pocítují alespoň k jednomu z rodičů. Nakonec na tuto otázku odpovědělo pouze 57 respondentů.

Otázka č. 7 byla otevřená.

Shodovali se na odpovědi „Úctou, poslušností, tolerancí“.

Zde jich několik zmíním: *I když nesouhlasím s jejich názory a postoji, tak si jich vážím a ctím je.*

Rodičů si člověk váží nejvíc na světě, to jsou ti lidé, kteří se pro něj obětovali a vložili do něj nějaké hodnoty a postoje, které ho provází celý život. A když má člověk sám děti, jen to ten respekt prohloubí.

Vím, že vše, co mám, mám jen kvůli nim. Respektuji to, že mě vychovali velice dobře. Pokud cokoli potřebují, neváhám a pomohu jim.

Dokonce i někteří vysvětlili, proč nemají respekt k otci.

Zde uvedu několik z nich: *Chyběl mi v rodině mužský element, který by mi ukázal ideál správného chlapa/manžela/přítele.*

Otec si můj respekt nezaslouží, protože se k matce chová jako „kokot“.

Otec mě odmalička nezná.

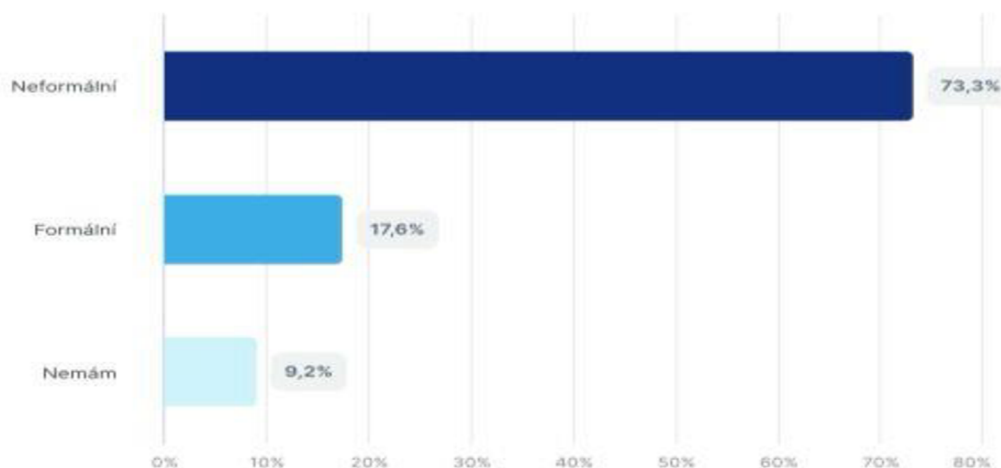
Otec byl neustále mimo rodinu a doma se vůbec na výchově nepodílel. Jako vyučen v oboru kuchař, nedokázal své zkušenosti předat svým dětem a něco je alespoň v tomhle ohledu naučit. Sám není schopen doma cokoliv udělat a na vše si sežene lidi. Je workoholik na práci, a sám pro sebe. Ostatní ho nezajímají.

Byla jsem mile překvapena, že se spousta respondentů shodla na tomtéž, i když to každý vyjádřil poněkud odlišně. Je potěšující vědět, že respekt ještě nevymizel a že si ho každý sice představuje jinak, ale zároveň dost podobně jako většina. V žádné odpovědi nebylo napsáno, proč nemají respekt k matce, což mě zamrzelo, jelikož by mě velice zajímalo, proč zrovna k matce, která se stará od začátku, respekt není, ale zato u otců či těch, kdo je vychovali, to napsáno bylo. Předpokládám, že stejné to bude i u matek či těch, které je vychovaly.

8. Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální?

Graf č. 5

8. Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální X neformální?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 5

Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Formální	23	17,6
Neformální	96	73,3
Nemám	12	9,2
Celkem	131	100

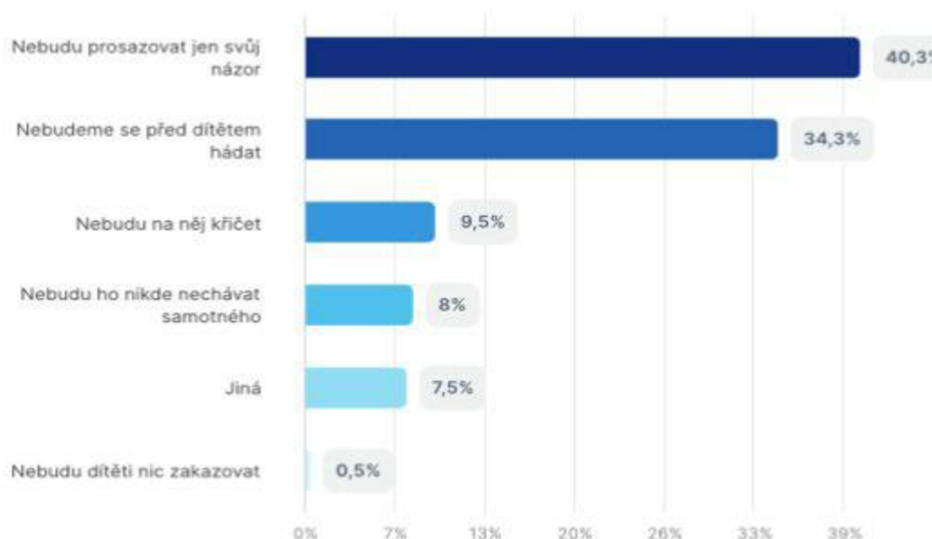
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8 je zaměřena na to, jestli mají respondenti vůbec nějakou autoritu k rodičům či těm, kdo je vychovali, a pokud ano, jakou tedy. Formální autoritu má 23 respondentů, 96 uvedlo neformální a 12 dotazovaných nemá žádnou. Respondenti měli napsáno, jaký rozdíl je mezi autoritou formální a neformální. Podle teoretické části by měla být spíše neformální, ale rozumím tomu, že někteří zvolili formální, šlo totiž o respondenty ve věkových kategoriích „46–55“ a „56 a více“.

9. Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově...

Graf č. 6

9. Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 6

Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově...	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Nebudu prosazovat svůj názor	81	40,3
Nebudeme se před dítětem hádat	69	34,3
Nebudu na něj křičet	19	9,5
Nebudu ho nikde nechávat samotné	16	8
Nebudu dítěti nic zakazovat	1	0,5
Jiná	15	7,5
Celkem		100

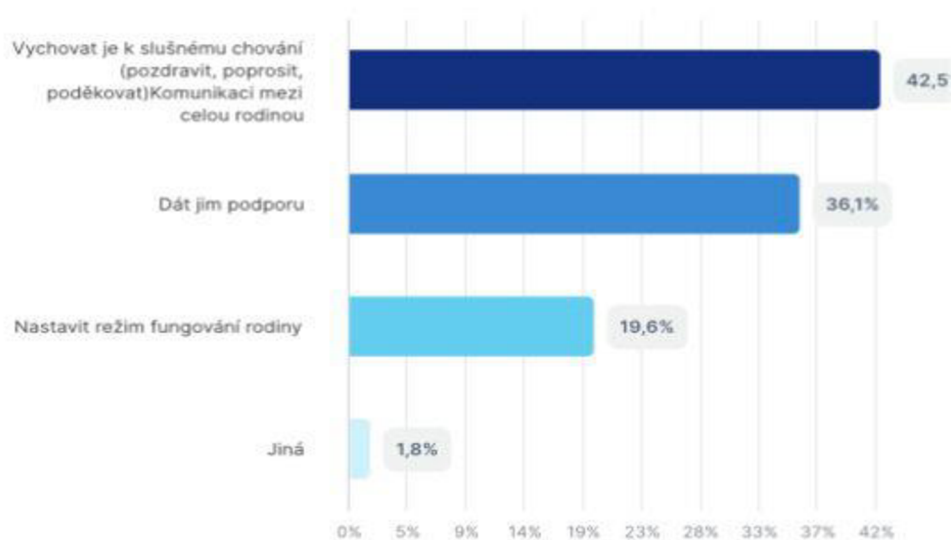
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9 už je obsáhlejší. Zabývá se tím, co si respondenti říkali, že nebudou dělat jako jejich rodiče (případně ti, kteří je vychovali). U této otázky mohli respondenti zakliknout více možných odpovědí. Zde je vidět, že nejvíce respondentů napsalo, že nebudou prosazovat svůj názor, za druhé se nebudou před dětmi hádat, následně už je to poměrně individuální: 19 respondentů nebude na děti křičet, 16 respondentů nebude nikde dítě nechávat samotné a jeden respondent nebude dítěti nic zakazovat. U otázky bylo možné uvést i jinou odpověď, nejčastěji se zde objevovalo, že není nic, co by rodiče dělali špatně.

10. Co chcete dělat / co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově?

Graf č. 7

10. Co chcete dělat jako Vaši rodiče/ co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) při výchově?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 7

Co chcete dělat / co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Vychovávat k slušnému chování, komunikaci mezi celou rodinou	119	42,5
Dát jim oporu	101	36,1
Nastavit režim fungování rodiny	55	19,6
Jiná	5	1,8
Celkem		100

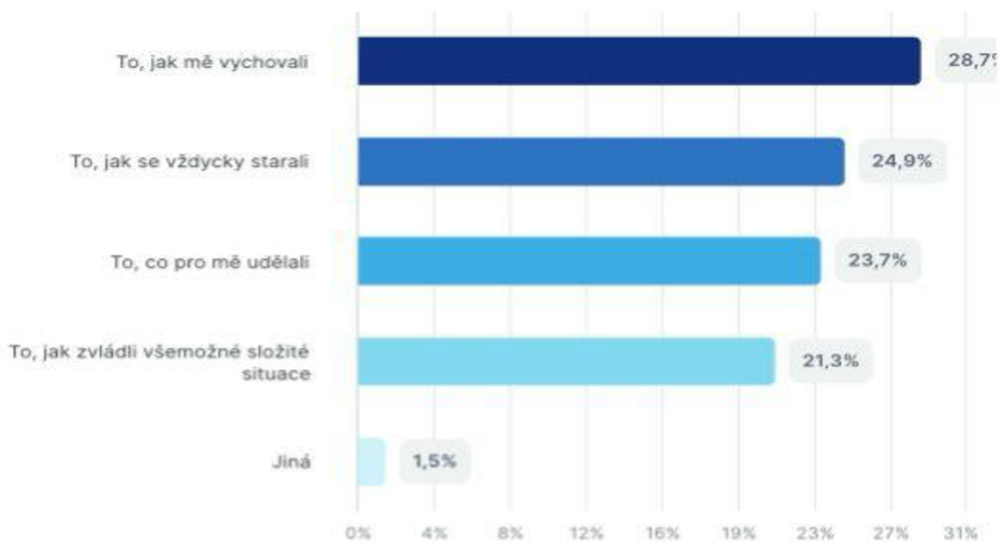
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10 je opakem předešlé. Respondenti se zamýšlí nad tím, co chtějí dělat jako jejich rodiče. I zde existovala možnost více odpovědí. U otevřené možnosti se objevila láska, kterou jim rodiče dali, a poté hned jejich vytrvalost a priorita děti, třebaže to nebylo snadné. Nejčastěji respondenti odpovídali, že by chtěli své dítě vychovat ke slušnému chování a komunikaci mezi celou rodinou, vzápětí nato dát jim oporu, což si myslím, že dost souvisí s tou vytrvalostí, kdy nad svým dítětem nezlomíte hůl. Celkem 55 respondentů odpovědělo „Nastavit režim fungování rodiny“.

11. V čem obdivujete Vaše rodiče (ti, co Vás vychovali)?

Graf č. 8

11. V čem obdivujete své rodiče (ti, co Vás vychovali)?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 8

V čem obdivujete Vaše rodiče (ti, co Vás vychovali)?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
To, jak mě vychovali	97	28,7
To, jak se vždy starali	84	24,9
To, co pro mě udělali	80	23,7
To, jak zvládli všemožné složité situace	72	21,3
Jiná	5	1,5
Celkem		100

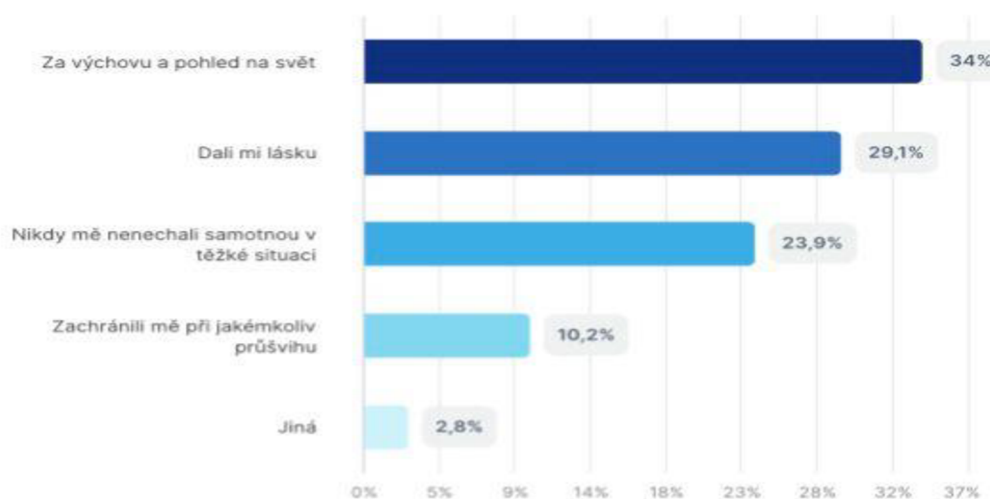
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10 věnuje pozornost tomu, za co respondenti obdivují své rodiče. I u této otázky byla možnost uvést více odpovědí. Zde se respondenti docela shodují a rozdíl v počtu není tak velký, přesto nejvíce dotazovaných odpovědělo, že své rodiče obdivují za to, jak je vychovali, pak také proto, jak se starali. U 80 respondentů to bylo „To, co pro mě udělali“, 72 účastníků výzkumu je oceňovalo za to, jak vše zvládli, a v rámci odpovědi „Jiná“ se objevilo, že jim dali základní hodnoty pro život.

12. Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?

Graf č. 9

12. Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 9

Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Za výchovu a pohled na svět	97	34
Dali mi lásku	83	29,1
Nikdy mě nenechali samotnou v těžké situaci	68	23,9
Zachránili mě při jakémkoliv průšvihů	29	10,2
Jiná	8	2,8
Celkem		100

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12 navazuje na předchozí, její pomocí zjišťují, za co by dotazovaní svým rodičům poděkovali a co jim dali. Celkem 97 respondentů odpovědělo, že děkují za výchovu a pohled na svět, za lásku 83 dotazovaných, 68 respondentů za to, že je nikdy nenechali v těžké chvíli samotné, 29 za záchranu při jakémkoliv problému a osm respondentů připsalo vlastní odpověď. Shodli se na tom, že jim dali život a podporovali je při studiu. Jednu odpověď citují: *Dostal jsem seřezáno, když bylo třeba, tohle je něco, co v dnešní době chybí.*

13. Čeho si vážíte na svých rodičích (ti, co Vás vychovali)?

Touto otázkou jsem zakončila svůj dotazník, jelikož mě zajímalo, jestli je možné si vůbec něčeho na rodičích či těch, kteří někoho vychovali, nevážit a možná i získat nějakou negativní odpověď. Tato otázka byla otevřená, aby se respondenti mohli rozepsat podle sebe, a ne podle odpovědí. Celkově odpovědělo 49 respondentů, což je z celého počtu odpovídajících 37,4 %.

Respondenti se nejčastěji shodovali v tom, co pro ně udělali, jak je vychovali a podporu, kterou jim dokazovali v každé době.

Zde zmíním některé z odpovědí:

Že dokázali vychovat 3 děti. Udrželi stálou rodinu. Nerozvedli se. Vážím si, že si nerozmysleli ani jedno dítě, i přes to všechno, čím si museli projít. Jsou tady pro nás vždycky a nikdy nás nenechají napospas. Chtějí pro nás to nejlepší.

Způsob výchovy, který mi dali, abych dokázala fungovat v životě i bez nich, velikou oporu, naučili mě slušnému chování.

Hlavně si na svých rodičích vážím toho, jací byli, jsou a doufám, že i budou féroví. Nedali mi všechno, co jsem chtěl, a nerozmazlovali mě. Když jsem potřeboval, tak stáli při mně, ale ne vždycky. Když jsem udělal průšvih ve škole, tak stáli za učiteli, a to je podle mě v pořádku. Pokud to není „šikana“ ze strany učitele. Věděl jsem, že jim můžu věřit a říct jim úplně cokoli. Na spoustu věcí jsem si kvůli rodičům udělal názor a ve většině případů byl díky nim správný.

Objevily se i negativní reakce:

Na mámě rozhodně nic, byla to jen alkoholička.

Za pohled na svět radši ne.

K mámě necítím nic, takže možná jen za to, že mě porodila.

3.5 Zhodnocení výzkumného šetření

V úvodu praktické části byly stanoveny celkem tři výzkumné otázky, z nichž jedna byla hlavní a další dvě dílčí. Tyto otázky byly zodpovězeny na základě výsledků získaných z dotazníkového šetření.

Hlavní dílčí otázka vyplývá z cíle celé práce. Tato hlavní otázka směřovaná k respondentům zněla: *Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální?* Z odpovědí na tuto otázku jasně vyplynulo, že starší věková kategorie od 46 let a více má vztah ke svým rodičům formální, zatímco mladší věková kategorie neformální. Čímž se potvrzuje můj předpoklad, že se autorita mění postupem času. Očekávala jsem, že starší věková kategorie bude mít formální vztah, jelikož je známo, že si někteří ještě se svými rodiči vykaží a více je uznávají. Lépe řečeno, co rodiče řeknou, je takzvaně svaté, a přes to „nejede vlak“. Zato mladší generace 18–45 let má autoritu neformální, kdy jsou s nimi v láskyplném až kamarádkém vztahu.

Dílčí výzkumné otázky:

V čem obdivujete své rodiče (ti, co Vás vychovali)?

Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?

Dílčí otázky jsou dost podobné, a přesto se odlišují. Pomocí první dílčí otázky se ptám, v čem respondenti obdivují své rodiče (ty, co je vychovali). Zde si respondenti mohli odpověď vybrat, a poté ji případně i doplnit. Splnilo to mé očekávání. Doufala jsem, že se většina shodne v možnostech, které tam mají uvedeny. Nejvíce se respondentům zamlouvala odpověď „To, jak mě vychovali“. Rozumím tedy tomu tak, že většina respondentů si váží toho, jací jsou, a obdivují rodiče, že je zvládli takto vychovat. Nadpoloviční část respondentů se shodla na tom, že se o ně rodiče starali, což se možná v dnešní době už tolik neděje. Současnost je trochu zrychlená a s dostupnou elektronikou se na základě pozorování reality zdá zřejmě některým rodičům občas snazší dát dítěti telefon, než si s ním povídat a být tu pro něj, i když beze sporu dítě rodiče potřebuje. Více než polovina dotazovaných se rozhodla pro odpověď, že rodiče obdivují za to, co pro ně udělali. Ve druhé dílčí otázce jsem se podle odpovědí na otázky v dotazníku dozvěděla, že většina respondentů svým rodičům děkuje za výchovu a pohled na svět. Zde jsem měla za to, že nejčastěji bude zastoupena odpověď „Dali mi lásku“, ale pokud se nad tím člověk zamyslí, výchova a pohled na svět nás dokážou dostat dál, než si jen umíme představit. Lásku zmínilo 83 respondentů, což ukazuje, že si děti svých rodičů váží a mají je rádi, i když to s nimi někdy může být těžké. Rovněž bych chtěla ještě poukázat na skutečnost, že skoro poloviční většina uvedla, že je rodiče nikdy nenechali v těžké situaci. Pro mě to znamená, že ačkoliv je možné, že rodiče nechali své děti v něčem „se vymáchat“, vždy za nimi stáli, což se v rodině očekává. Rodina totiž představuje bezpečné prostředí. Je jisté, že jsem dostala i negativní odpovědi týkající se rodičů. Ne každé dítě má to, co potřebuje, ale většina z dotazovaných ano. Jsem ráda, že dotazník předčil moje očekávání.

Velice jsem byla překvapena, že na dotazník odpovědělo více mužů než žen, jelikož jsem se domnívala, že muži se nechtějí vyjadřovat a přemýšlet, a že možná neumějí o svých citech tolik mluvit ani psát. Můžu tak prohlásit, že jsem s výsledky šetření a se zvolenou metodikou spokojena.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala tématem *Rodič a autorita: výchova a respekt vůči rodičům*. Cílem této práce bylo zjistit, jak by měla vypadat autorita a výchova rodiče, jak rodiče vnímají autoritu, jaký na ni mají názor a jak chtějí vychovávat své děti na základě ponaučení od jejich rodičů, zjišťováno v dotazníkovém šetření. Přestože není zřejmé, jestli populace ví, co je autorita. Obvykle si ji každý může vykládat a chápat jinak po svém.

V teoretické části jsem se zajímala o vymezení pojmu autorita, výchova. Zabývala jsem se poznatky z různých odborných zdrojů. Shrnula jsem zde definice pojmu autority, její různé typy a zaměřila jsem se na autoritu v rodině. Z odborné literatury vychází, že rodiče začínají opětovně objevovat svou autoritu a zjišťují, jak s ní zacházet. Především v prvních letech života dítěte má rodič přirozenou autoritu, a to vzhledem k závislosti dítěte na rodičích a potřebě opory, ale také s ohledem na své zkušenosti. Pokud rodiče s dítětem správně jednají, mluví s ním a podporují ho, jejich autorita se rozvíjí a neměli by ji během svého života ztratit. V druhé části jsem se věnovala především výchovným stylům rodičů z důvodu propojení s tématem autorita, jelikož autorita rodiče závisí na jeho výchově dítěte. Podle určitých spisovatelů záleží na rodičích, jaký přístup zvolí při výchově svých dětí. Jelikož výchovných stylů není málo, je jasné, že se různé styly dají zkombinovat za určitých situací. Je známo, že každý rodič někdy využívá k výchově tresty i odměny. Fyzické tresty jsou v mnoha zemích Evropské unie zakázány, zejména ve školách. V některých zemích jsou fyzické tresty zakázány úplně, z důvodu ochrany dětí před možností týrání. Bohužel je k zamyšlení, jestli by občas nějaké lehké plácnutí přes ruce či zadek nebyly mnohem účinnější než několik slov, která odplynou a nezanechají v dítěti nic než jen otrávený výraz.

V praktické části jsem se zaměřila na výzkumné šetření kvantitativní metodou. Výzkum začal stanovením hlavní výzkumné otázky a podřízených dílčích otázek. Následně jsem detailně popsala použité výzkumné metody, uvedla charakteristiku výzkumného souboru a postup zpracování dat získaných pomocí dotazníků. V další fázi jsem provedla vyhodnocení získaných výsledků a prezentovala jsem je pomocí tabulek a grafů.

O představu respondenta, který se měl zamyslet nad vztahem se svým rodičem (tím, kdo ho vychoval). Chtěla jsem vyvodit, zda lze zjistit, jestli v dnešní době spatřují mladí ještě stále autoritu ve svých rodičích, a také o jakou formu autority se jedná, jestli se to liší u vyšších věkových kategorií respondentů či naopak. Z mého šetření vyplývá, že u starších věkových kategorií, co se týká jejich rodičovské autority, převažuje autorita

formální, zatímco u současných mladých lidí už to většinou bývá ta neformální. Rodiče si spíše hrají na kamaráda a chtějí být dítěti blíž. Překvapivé ale bylo, že respekt k rodičům (těm, co respondenty vychovali) se nezměnil. Najdou se ovšem i dospělí, kteří ho nemají vůbec, a to následkem výchovy, jakou zažili, což je pochopitelné.

Na základě vyhodnocení výsledků výzkumného šetření lze vyvodit, že cíl práce byl splněn. Přínos této bakalářské práce tkví především na základě provedení šetření doloženého poznatku, že současná generace vnímá své rodiče odlišně než předchozí generace, avšak stále u nich zachovává postoj autority. Rodina je stále základním kamenem pro celý život. Přínos jsem objevila i z mého úhlu pohledu v tom, že tyto poznatky budu moci využít nejen při mé budoucí práci s dětmi, ale také ve svém osobním životě.

Seznam tabulek

Tabulka č. X

Tabulka č. XX

Tabulka č. 1: Máte dítě

Tabulka č. 2: Schvalujete tělesné tresty u dětí

Tabulka č. 3: Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt

Tabulka č. 4: Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt?

Tabulka č. 5: Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální

Tabulka č. 6: Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově...

Tabulka č. 7: Co chcete dělat jako Vaši rodiče / co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) při výchově

Tabulka č. 8: V čem obdivujete své rodiče (ti, co Vás vychovali)

Tabulka č. 9: Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat

Seznam grafů

- Graf č. 1: Máte dítě
- Graf č. 2: Schvalujete tělesné tresty u dětí
- Graf č. 3: Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt
- Graf č. 4: Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt
- Graf č. 5: Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální
- Graf č. 6: Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově...
- Graf č. 7: Co chcete dělat jako Vaši rodiče / co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) při výchově
- Graf č. 8: V čem obdivujete své rodiče (ti, co Vás vychovali)
- Graf č. 9: Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat

Bibliografie

1. **Čáp, Jan.** *Psychologie výchovy a vyučování.* Praha : Karolinum, 1993. 8070665343.
2. **Grecmanová, Helena.** *Obecná pedagogika II.* Olomouc : Hanex, 1998. 808578324X.
3. **Gavora, Petr.** *Výzkumné metody v pedagogice: Příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky.* Brno : Paido, 1996. 80-85931-15-X.
4. **Hoskovcová, Simona a Suchochlebová Rýntová, Lucie.** *Výchova .* Praha : Grada, 2009. 978-80-247.
5. **Chrásk, Miroslav.** *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu.* Praha : Grada, 2007. 978-80-247-1369-4.
6. **Karníková, Jana.** Trojčata. *INFORMATORIUM 3-8.* Měsíční, Únor 2011, 11,
7. **Langmeier, Josef a Krejčířová, Dana.** *Vývojová psychologie.* Praha : Grada, 2006. 80-247-1284-9.
8. **Matějček, Zdeněk, Dytrych, Zdeněk.** *Jak a proč nás děti trápí.* Praha : Grada Publishing, 1997. 80-7169-587-4.
9. **Matějček, Zdeněk.** *Rodiče a děti.* Praha : Avicenum, 1986. 08-011-86.
10. **Mertin, Václav.** *Ze zkušeností dětského psychologa.* Praha : Woltetrs Kluwer, 2015. 978-80-7478-764-5.
11. **Prchal, Josef.** *Vychováváme děti.* Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 14-520-88.
12. **Purvis, Karyn B, Cross, Davis R a Sunshine, Wendy Lyons.** *Dítě v nové rodině.* Praha : Grada, 2013. 978-80-247-4535-0 .
13. **Říčan, Pavel.** *S dětmi chytře a moudře: psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče.* Praha : Portál, 2013. 978-80-262-0343-8.
14. **Vališová, Alena.** *Jak získat udržet a neztrácet autoritu.* Praha : Grada, 2008. 978-80-247-2282-5.
15. **Vališová, Alena.** *Autorita ve výchově: vzestup, pád nebo pomalý návrat.* Praha : Karolinum, 1999. 80-7184-857-3.
16. **Vališová, Alena, et al.** *Autorita jako pedagogický problém.* Praha : Karolinum, 1998. 80-7184-624-4.
17. **Vališová, Alena, Kasíková, Hana a Bureš, Miroslav.** *Pedagogika pro učitele.* Praha : Grada, 2011. 978-80-247-3357-9.

Přílohy

Příloha I: Dotazník

Vážená respondentko / Vážený respondente,

chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma *Rodič a autorita: výchova a respekt vůči rodičům*. Odpovídejte, tak jak to cítíte. Dotazník je anonymní, tím pádem se nemáte čeho bát.

Předem děkuji za Vaše odpovědi.

Monika Šťastná, studentka

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

2) Kolik Vám je let?

- a) 18–25
- b) 26–35
- c) 36–45
- e) 46–55
- f) 56 a více

3) Máte dítě?

- a) Ano
- b) Ne

4) Schvalujete tělesné tresty u dětí?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

5) Myslíte si, že máte ke své matce (k té, co Vás vychovala) respekt?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Možná
- d) Trochu

6) Myslíte si, že máte ke svému otci (k tomu, co Vás vychoval) respekt?

- e) Ano
- f) Ne
- g) Možná
- h) Trochu

Pokud odpovědi na obě otázky 5 a 6 byly b), NEODPOVÍDEJTE na otázku č. 7.

7) Jak se to projevuje?

8) Máte ke svému rodiči (ti, co Vás vychovali) autoritu formální × neformální?

Formální – vůdčí postavení osoby, která je rozhodováním pověřena a může poslušnost případně i vymáhat.

Neformální – založena na přesvědčivosti určité osoby, na dobrých zkušenostech s jejími radami či rozhodováním.

- a) Formální
- b) Neformální
- c) Nemám

9) Zamyslete se nad tím, co si říkáte, že nebudete chtít dělat jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) ve výchově...

- a) Nebudu dítěti nic zakazovat
- b) Nebudu na něj křičet
- c) Nebudeme se před dítětem hádat
- d) Nebudu ho nikde nechávat samotné
- e) Nebudu prosazovat jen svůj názor
- f) Jiné

10) Co chcete dělat jako Vaši rodiče / co děláte jako Vaši rodiče (ti, co Vás vychovali) při výchově?

- a) Nastavit režim fungování rodiny
- b) Vychovat je k slušnému chování (pozdravit, poprosit, poděkovat), komunikaci mezi celou rodinou
- c) Dát jim podporu
- d) Jiné

11) V čem obdivujete své rodiče (ti, co Vás vychovali)?

- a) To, co pro mě udělali
- b) To, jak mě vychovali
- c) To, jak se vždycky starali
- d) To, jak zvládli všemožné složité situace
- e) Jiné

12) Co pro Vás rodiče (ti, co Vás vychovali) udělali? Za co jim můžete poděkovat?

- a) Zachránili mě při jakémkoliv průšvihů
- b) Nikdy mě nenechali samotnou v těžké situaci
- c) Dali mi lásku
- d) Za výchovu a pohled na svět
- e) Jiné

13) Čeho si vážíte na svých rodičích (ti, co Vás vychovali)?

Abstrakt

Šťastná, Monika. Rodič a autorita: výchova a respekt vůči rodičům. České Budějovice, 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Klíčová slova: rodič, autorita, výchova, dítě

Hlavním cílem práce je vysvětlit pojmy autorita v rodině, výchova u rodin a její styly. Snažím se naznačit, jak autorita a výchova dítěte může pomoci, či ublížit dítěti v jeho samotném vývoji a jak se může odrazit v jeho samotném chování. Práce je složena z teoretické a praktické části, přičemž teoretická část se dělí na dvě hlavní kapitoly, a to Autorita, Výchovné styly rodičů. Praktická část je zaměřena na kvantitativní výzkum realizovaný metodou dotazníkového šetření. V dotazníku se zabývám tématem Rodič a autorita, kdy se snažím pomocí otázek přicházet na to, jak v dnešní době respondenti přemýšlí o autoritě a chování svých rodičů (těch, kteří je vychovali).

Abstract

Parent and Authority: Parenting and Respecting Parents

Keywords: parent, authority, upbringing, child

The main aim of the thesis is to explain the concept of authority in the family, parenting in families and its styles. I am trying to suggest how authority and parenting can help or hurt a child with the child's development and the child's behavior itself. The thesis is composed of theoretical and practical part, where in the theoretical part it is divided into two main chapters namely authority, parenting. The practical part is focused on the research investigation by the method of quantitative questionnaire. In the questionnaire I deal with the topic of parent and authority, where I try to find out by questions how nowadays respondents think about the authority and behaviour of their parents (those who raised them).